

A B C D E

Pristop k kritično bolnemu/poškodovanemu

Kristjan Sancin

Nujna medicinska pomoč
Ljubljana, 30.08.2016

Slike: arhiv RP UKC Ljubljana; prosto dostopni viri

Cilji

Cilji

Cilji

- Kaj je ABCDEpristop?
- Zakaj ABCDE?
- Stopnje oskrbe
- Kdaj pomešati črke
- Pomen algoritmov v NMP

Kaj pride pred ABCDE

- Hitra ocena stanja
 - Kaj se dogaja?
 - Koliko je poškodovanih/obolelih?
 - Ali potrebujemo pomoč?
- **Varnost!**
 - Okolica
 - Pacient
 - Ostali prisotni

Kaj je ABCDE

- A – *airway* / dihalna pot
- B – *breathing* / dihanje
- C – *circulation* / krvni obtok
- D – *disability* / okvara
- E – *exposure* / izpostavljenost

A-airway

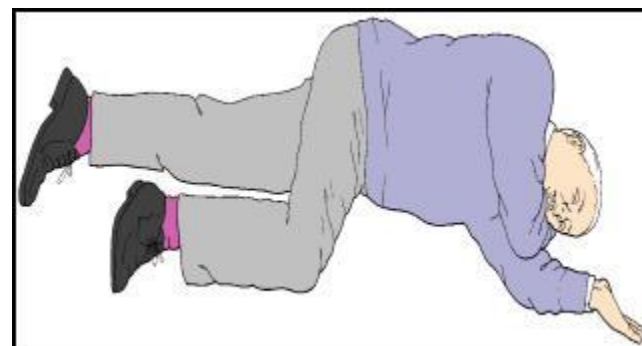
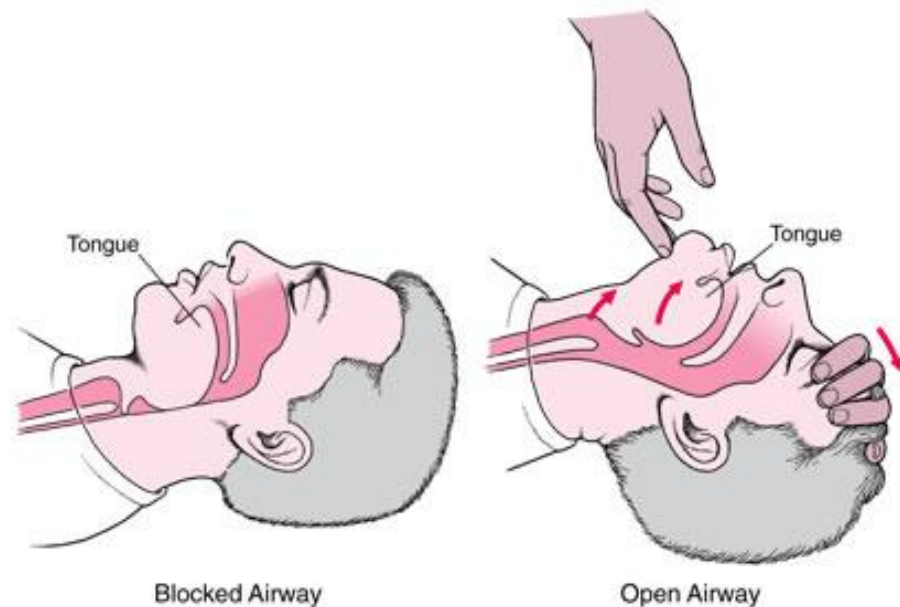
- Osnovni ukrepi (TPO/BLS)
 - Položaj, vzvračanje glave, trojni manever
 - Supraglotični preprosti pripomočki
- Dodatni postopki (DPO/ALS)
 - Endotrahealna intubacija
 - Krikotiroidotomija
 - Traheotomija po Seldingerju
- Visoko “specializirani” postopki
 - Kirurška traheotomija

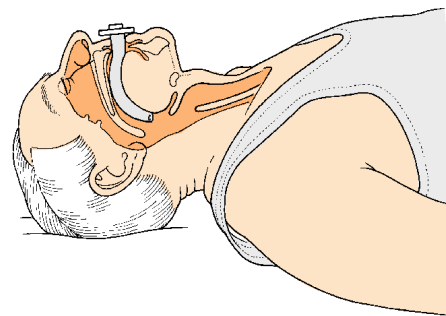
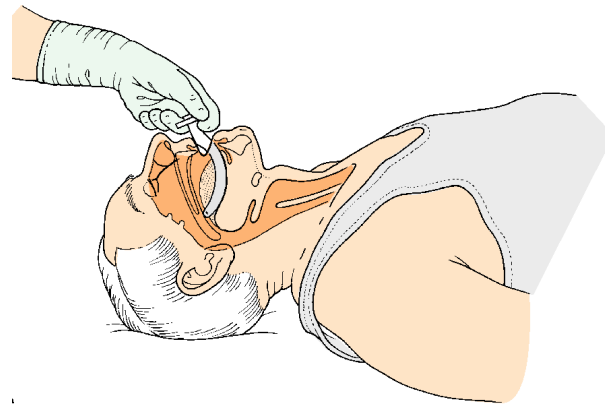
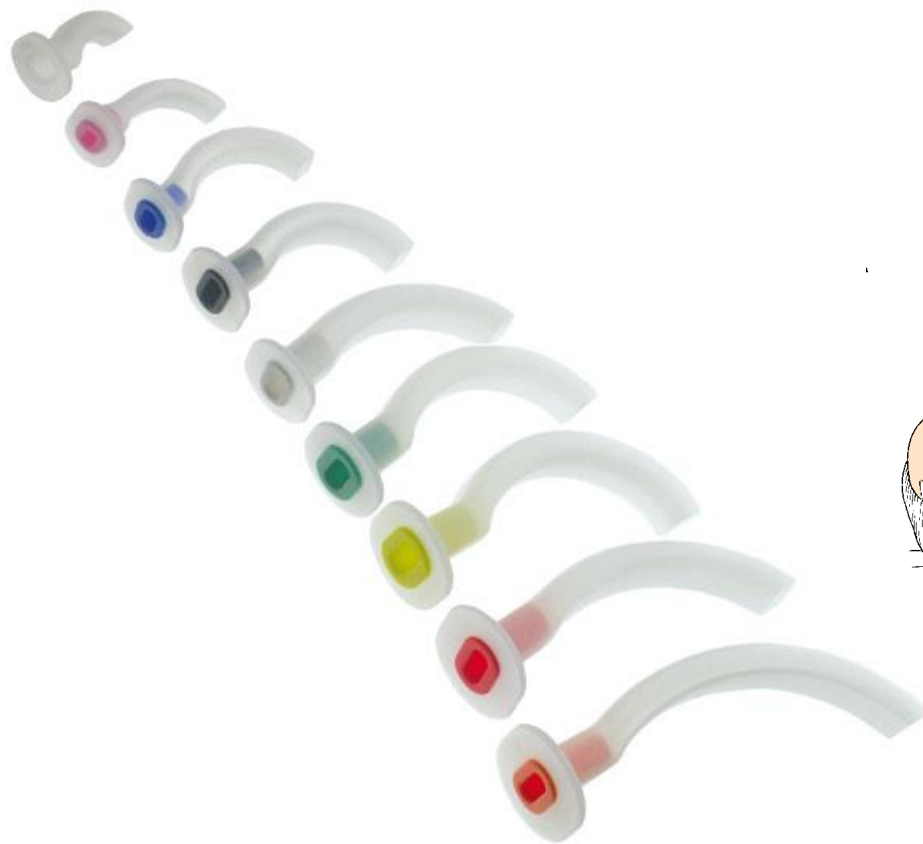
VAROVANJE VRATNE HRBTENJAČE!

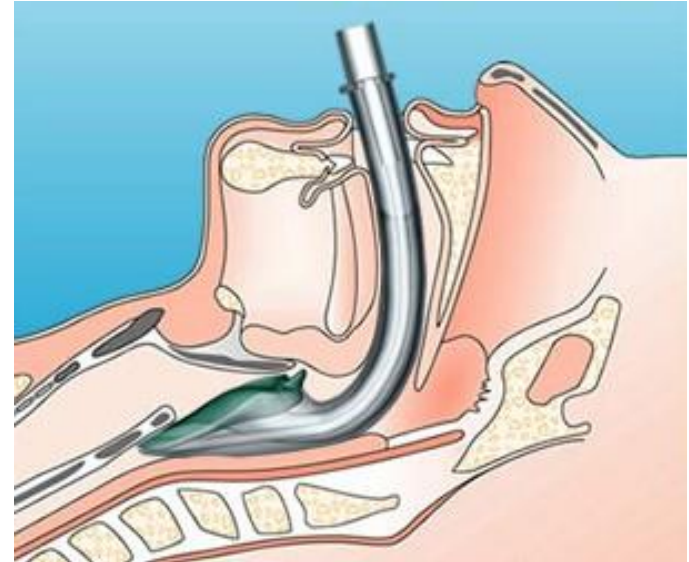
Osnovni pripomočki za oskrbo dihalne poti

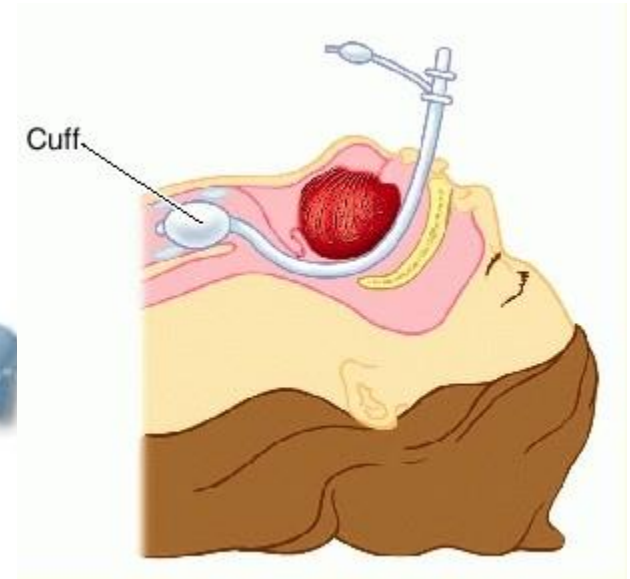
Osnovni pripomočki za oskrbo dihalne poti

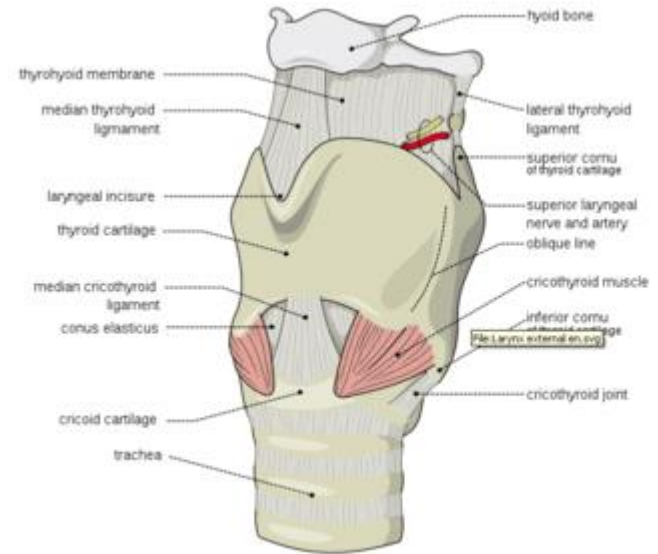
Osnovni pripomočki za oskrbo dihalne poti

Dodatni postopki oskrbe dihalne poti

Dodatni postopki oskrbe dihalne poti

B - breathing

- Osnovni ukrepi (TPO/BLS)
 - Ventilacija s pozitivnim tlakom (usta na usta, maska)
- Dodatni postopki (DPO/ALS)
 - Kisik
 - Mehanska ventilacija (invazivna/neinvazivna)
 - Torakocenteza/torakalna drenaža
- Visoko “specializirani” postopki
 - V-v ECMO, HFOV, Novalung

Temeljni postopki oživljanja- dihanje

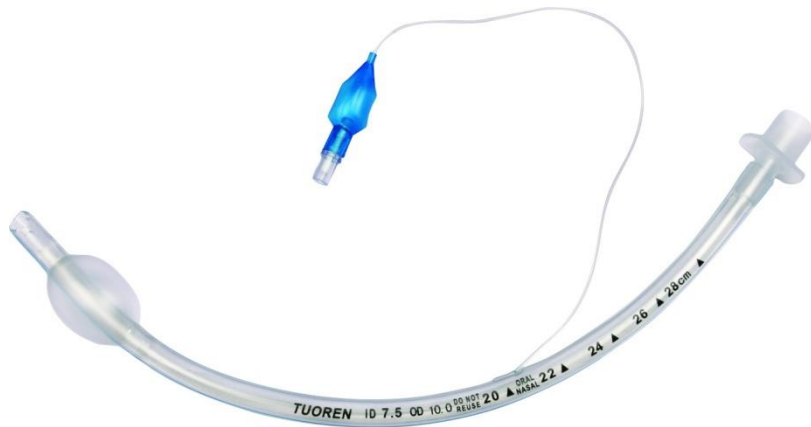
Temeljni postopki oživljanja- dihanje

Temeljni postopki oživljanja- dihanje

Dodatni postopki oživljanja- dihanje

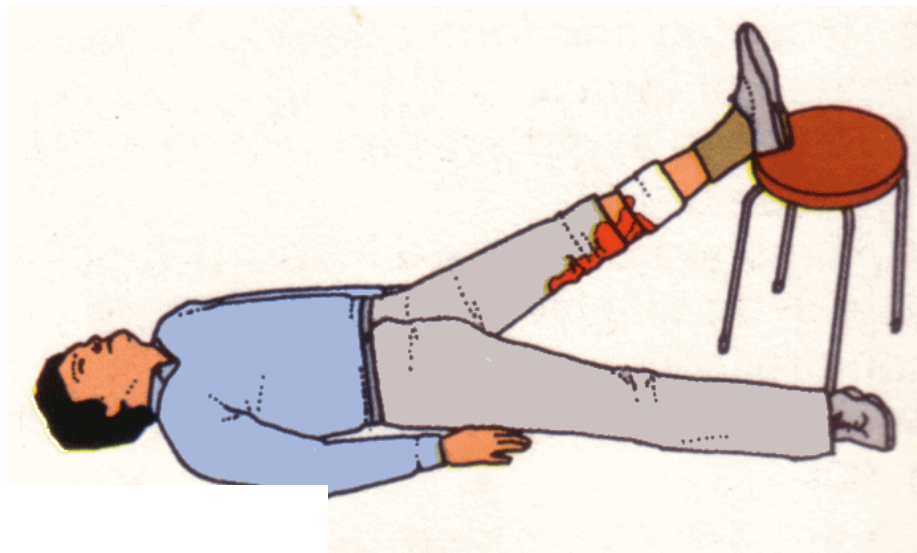

C - cirkulacija

- Osnovni ukrepi (TPO/BLS)
 - Zaustavitev krvavitve
 - Položaj
 - Zunanja srčna masaža
- Dodatni postopki (DPO/ALS)
 - Zunanja srčna masaža s pripomočki
 - Igelna torakocenteza/perikardiocenteza
 - Tromboliza
 - Vazotropna in inotropna zdravila
 - Analiza srčnega ritma, zdravljenje aritmij
- Visoko “specializirani” postopki
 - V-a ECMO, IABP, LVAD

Temeljni postopki oživljanja – krvni obtok

© Healthwise, Incorporated

Dodatni postopki oživljanja – krvni obtok

Dodadni postopki oživljanja – krvni obtok

D

- Osnovni ukrepi (TPO/BLS)
 - Zavest, odzivnost
- Dodatni postopki (DPO/ALS)
 - Kratek nevrološki status
 - Zenice
 - Stopnja zavesti
 - Nevrološki izpadi
 - Preprečevanje sekundarnih okvar
 - “Metabolna koma” in zastrupitve
- Visoko “specializirani” postopki
 - Nevrološki pregled
 - Slikovne in funkcionalne tehnike

E

- Pregled celotnega pacienta
- Obvladovanje okoliščin (mraz, voda, vročina)
- Ohlajanje po srčnem zastoju
- ...

VAROVANJE VRATNE HRBTENJAČE!

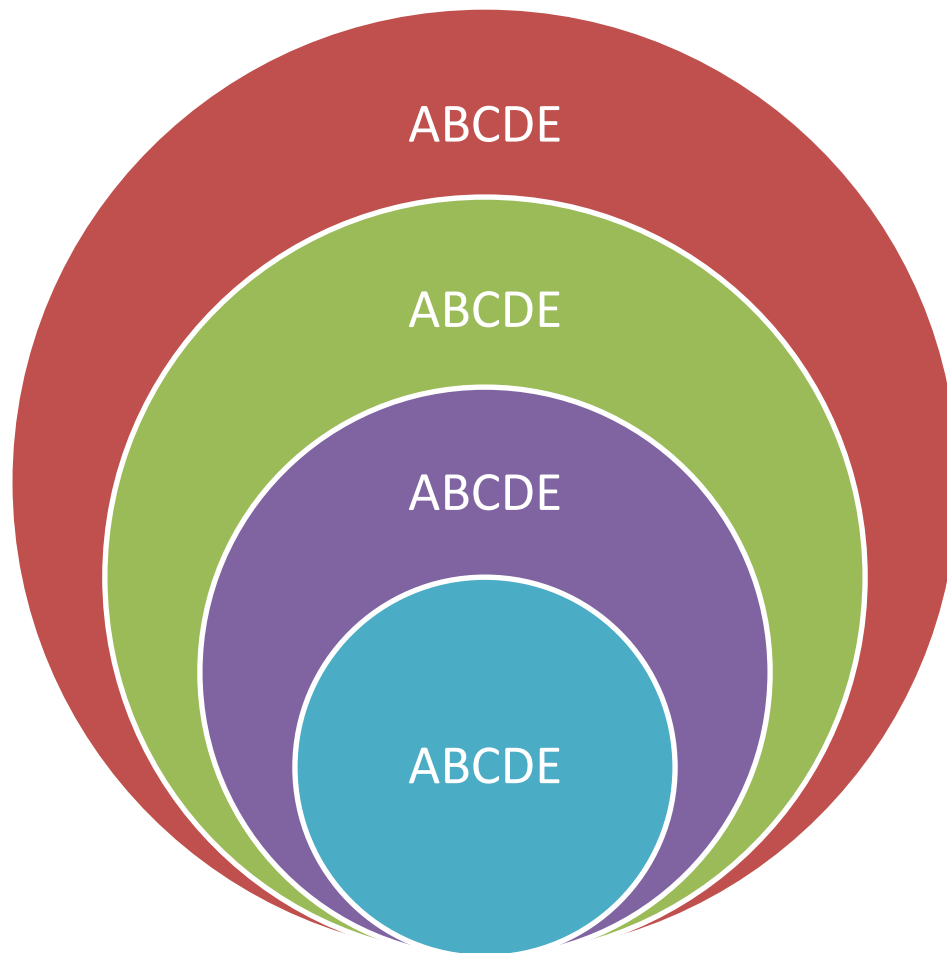

Zakaj ABCDE

- Hitro in sistematično simptomatsko ukrepanje
- Diagnostika
- Vzročno zdravljenje
- Univerzalnost:
 - Od pika klopa do politravme

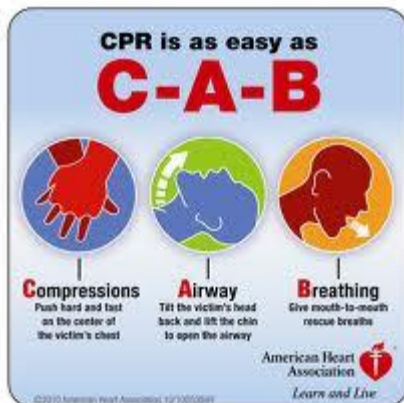

Stopnje oskrbe

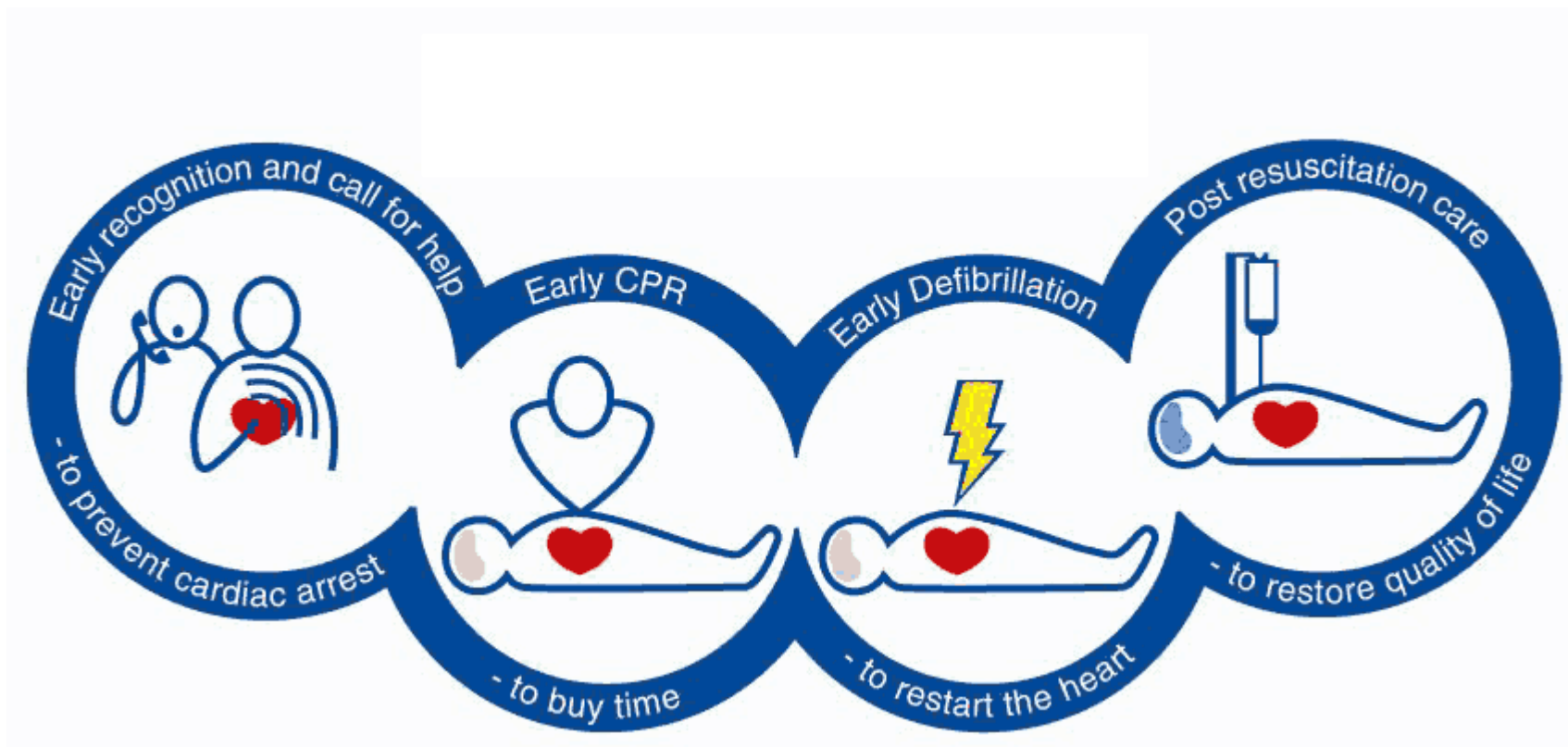

CBAECDBDCAAECBD?

- CABCADE: nenadni srčni zastoj (pred pričami), arterijska krvavitev
- EABCDE: neposredna grožnja

Algoritmi oživljanja

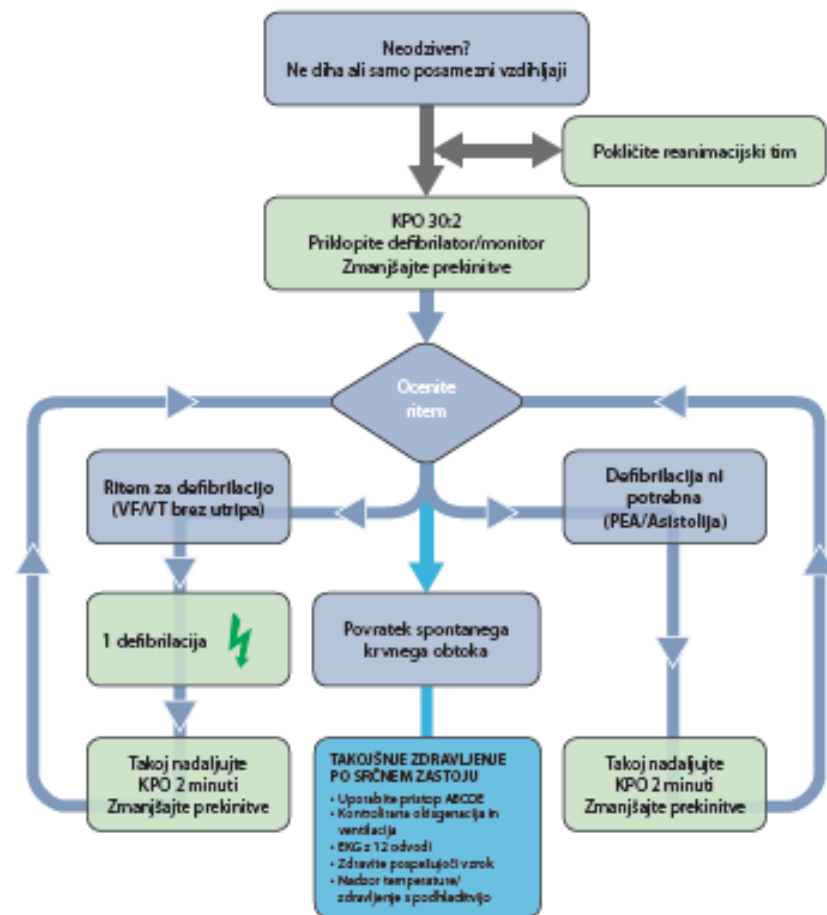
Kristjan Sancin; NMP za specializante družinske medicine 20.11.2015

Slike © ERC

Dodatni postopki oživljanja

Splošni algoritem

MED KPO

- Zagotovite visoko kakovostno zunanjo masazo srca:
 - frekvenco, globino, raztesanje
- Najhitreje poseg pred prsni koš: zunanje masaze srca
- Dajte kislik
- Razmislite o nadaljnji oskrbi dihalne poti in kapnografiji
- Ko je nadaljnja oskrba dihalne poti uvedena se zunanja masaza izvaja neprekinjeno
- Ventilski poti (ventilski, oralni)
- Dajte adrenalin na 2 - 5 min
- Popravite popravljive vzroke

POPRAVLJIVI VZROKI

- Hipoksija
- Hipovolemija
- Hipo/hiperkalcemija/prenovne motnje
- Hipotermija
- Tromboza
- Tamponada srca
- Toksini
- Tenzijski pnevmotoraks

Temeljni postopki oživljanja in avtomatska zunanja defibrilacija

Preverite odzivnost

Narahlo potresite
Glasno vprašajte: "Ali ste v redu?"

Če ni odziva

Odprite dihalno pot in preverite dihanje

Če ne diha normalno
ali ne diha

Če diha normalno

Pokličite 112, najдите in prinesite AED

Takoj pričnite s KPO

Roke položite na sredino prsnega koša
Napravite 30 zunanjih masaž srca

- Čvrsto pritisnite vsaj 5 cm v globino s hitrostjo 100 stisov/min
- Svoje ustnice zatesnite okoli ust
- Enakomerno vpihujte, dokler se prsni koš ne dvigne
- Dajte naslednji vpih, ko prsni koš uplahne
- Nadaljujte s KPO

KPO 30:2

Vklopite AED in prilepite elektrode

Takoj sledite glasovnim ukazom
Eno elektrodo prilepite pod levo pazduho
Drugo elektrodo prilepite ob prsnici pod desno ključnico
Če je prisotnih več reševalcev - ne prekinjajte zunanje masaže

Umaknite se in defibrilirajte

Nihče se ne sme dotikati žrtev
- med analizo
- med defibrilacijo

* Obrnite bolnika v položaj za nezavestnega

- Pokličite 112
- Nadaljujte z ocenjevanjem, dokler dihanje ni normalno

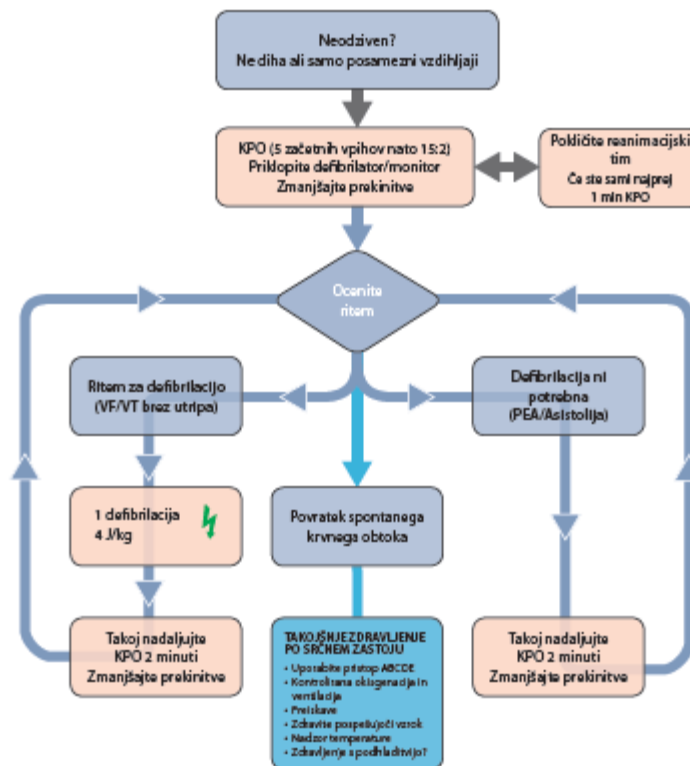

Če se bolnik prične zbujati: premikati, odprti oči in normalno dihati, prenehajte s KPO
Če je nezavest, ga obrnite v položaj nezavestnega*.

Oživljanje otrok

Dodatni postopki oživljanja

MED KPO

- Zagotovite visoko kalovostno sunanje masaže srca:
 - frekvenca, globina, raztezanje
- Nabrskuje posege pred prekinitvijo sunanje masaže srca
- Dajte kisik
- Ventilacijo post-ventilacijo, oralsko
- Dajte adrenalin vs 3 - 5 min
- Razčistite o nadaljnji obliki dihalne poti in kapnografij
- Ko je nadaljnja oskrba dihalne postizvedena se sunanje masaže izvaja neprekinjeno
- Popravite popravilne vzroke

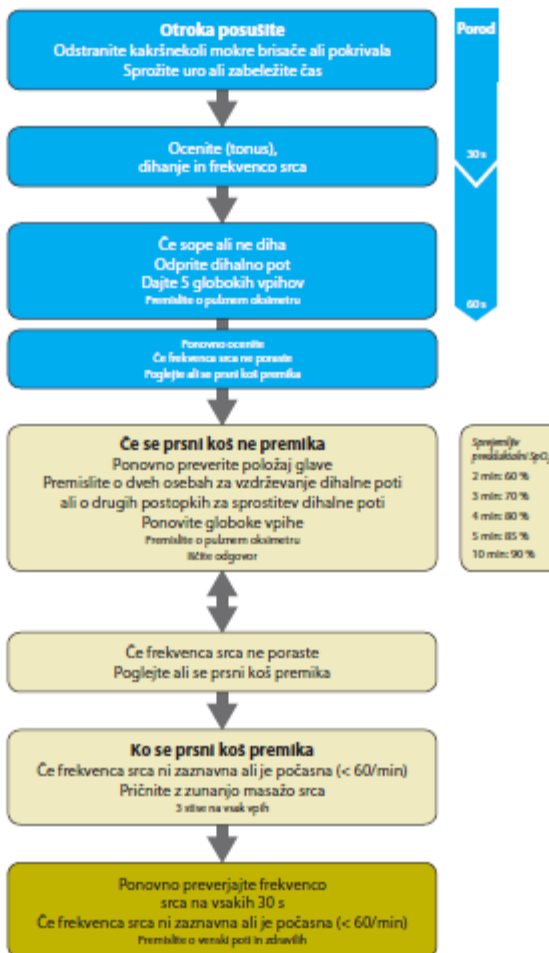
POPRAVLJIVI VZROKI

- Hipoksija
- Hipovolemija
- Hipoksični perikardij (prenapolne notnje)
- Hipotenzija
- Terajski pnevmotorak
- Toksin
- Tamponada srca
- Torsi bembelja

Oživljanje novorojenčka

NA VSEH STOPNJAH VPRAŠAJTE: ALI POTREBUJEM POMOČ?

Pomen algoritmov

- Standardiziran pristop
- Pomoč in vodilo pri odločanju
- Upoštevajo najnovejša priporočila

- Dihotomne odločitve
- Preprečujejo, da bi kaj pozabili v stresni situaciji

Povzetek

- **Varnost** pred ABCDE!
- **Pristop ABCDE** omogoča sistematično oceno stanja, simptomatsko ukrepanje, diagnostiko, vzročno zdravljenje
- **Algoritmi** omogočajo sistematično, varno in pravilno ukrepanje

Hvala za pozornost!

